

FENNTARTHATÓ FEJLESZTÉSI
CÉLOK - KEZDETI LÉPÉSEK
RENDSZERELMÉLETI
SZEMSZÖGBŐL

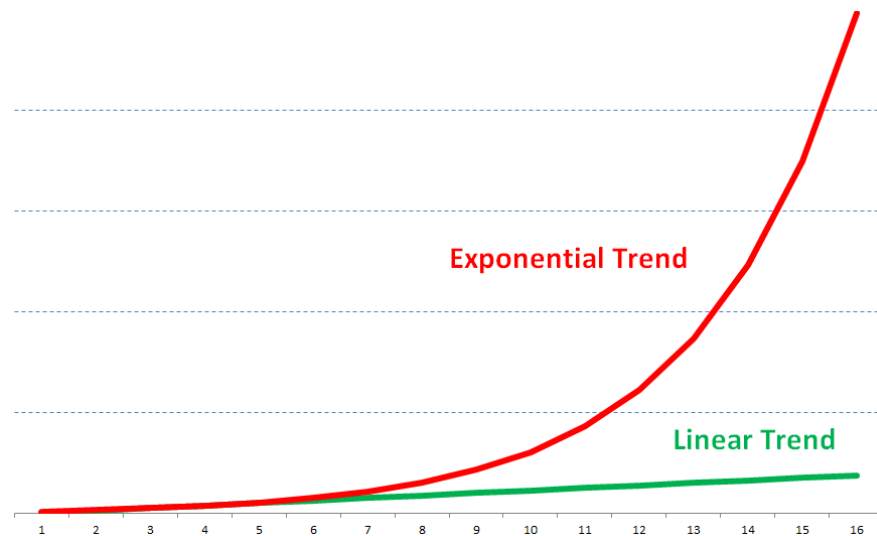
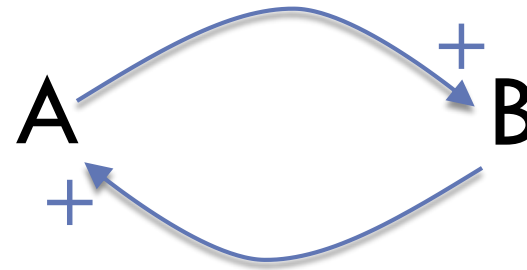
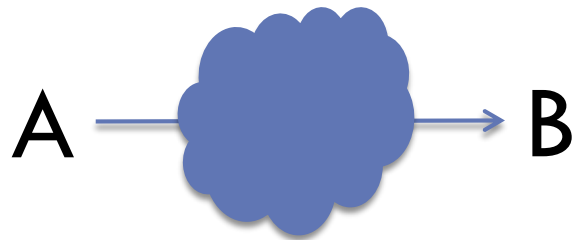
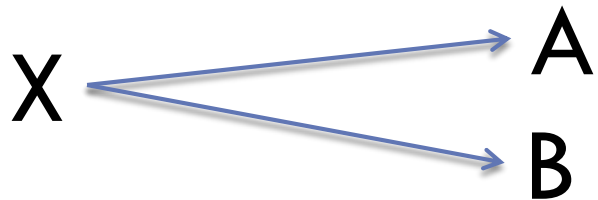
Zlinszky János

2017 november 8.

Ok és okozat

Ha két változó
egymást követve,
egymásra - egyirányú vagy kölcsönös -
befolyást gyakorolva
változik

Korreláció és Okság

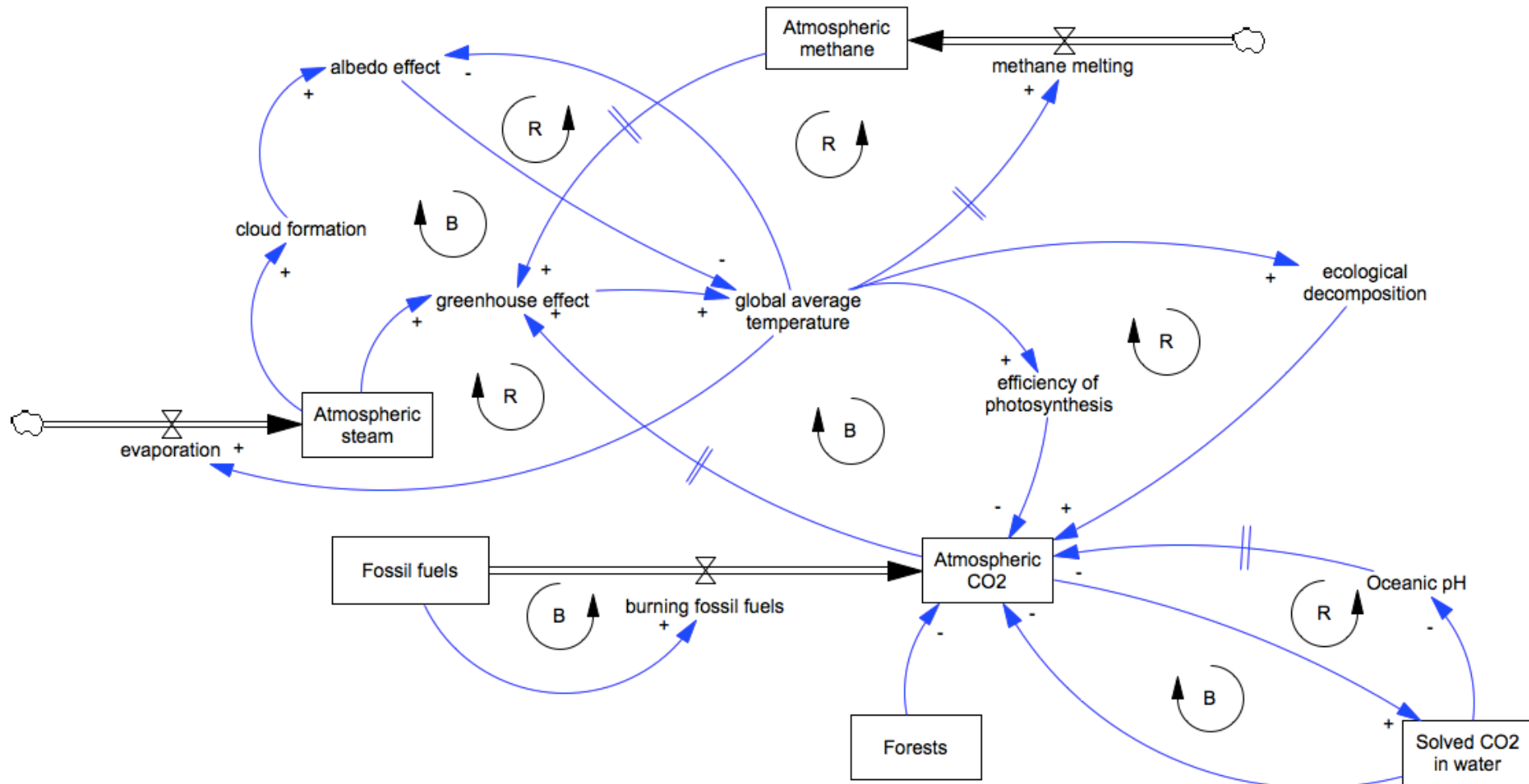
Komplex rendszerek

Körkörös okság

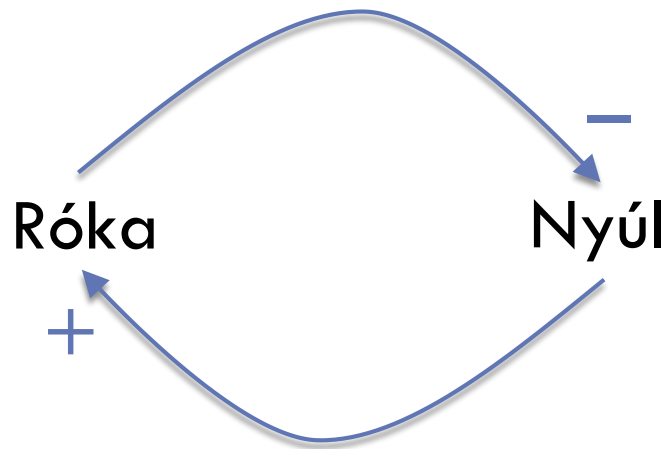
és

nemlineáris viselkedés

Klíma-változás mint komplex rendszer

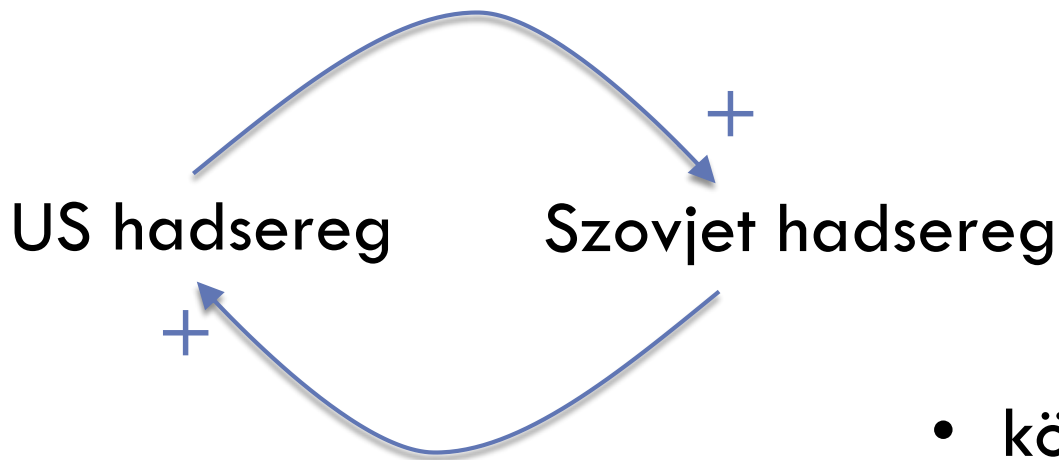

Negatív visszacsatolások

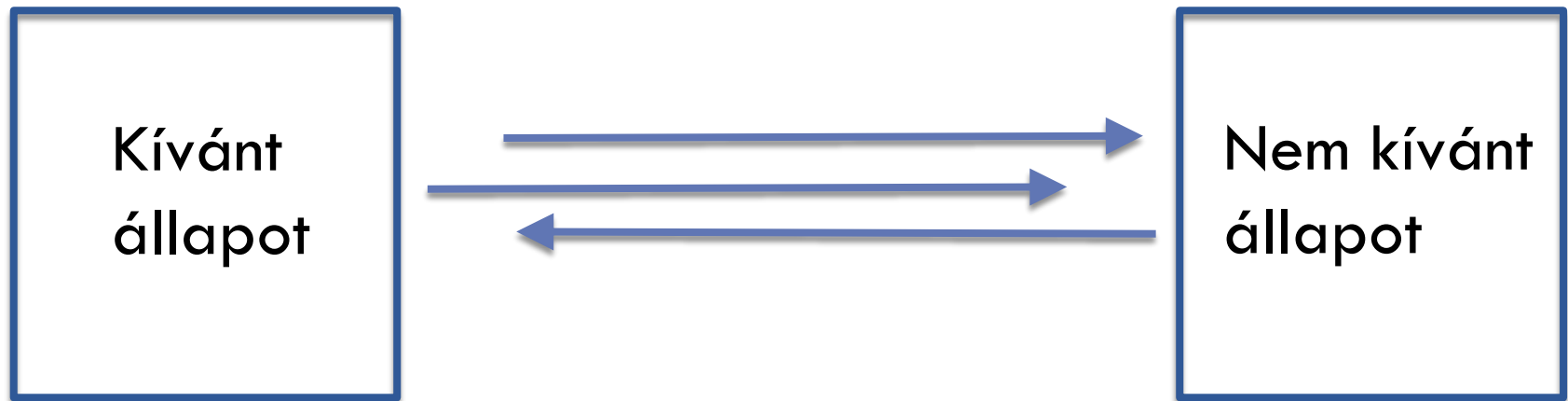
- kölcsönös okság
- stabil rendszer
- aktív adaptáció

Pozitív visszacsatolások

- kölcsönös okság
- instabil dinamika
- gyenge adaptáció
- többnyire erőforrásfüggő

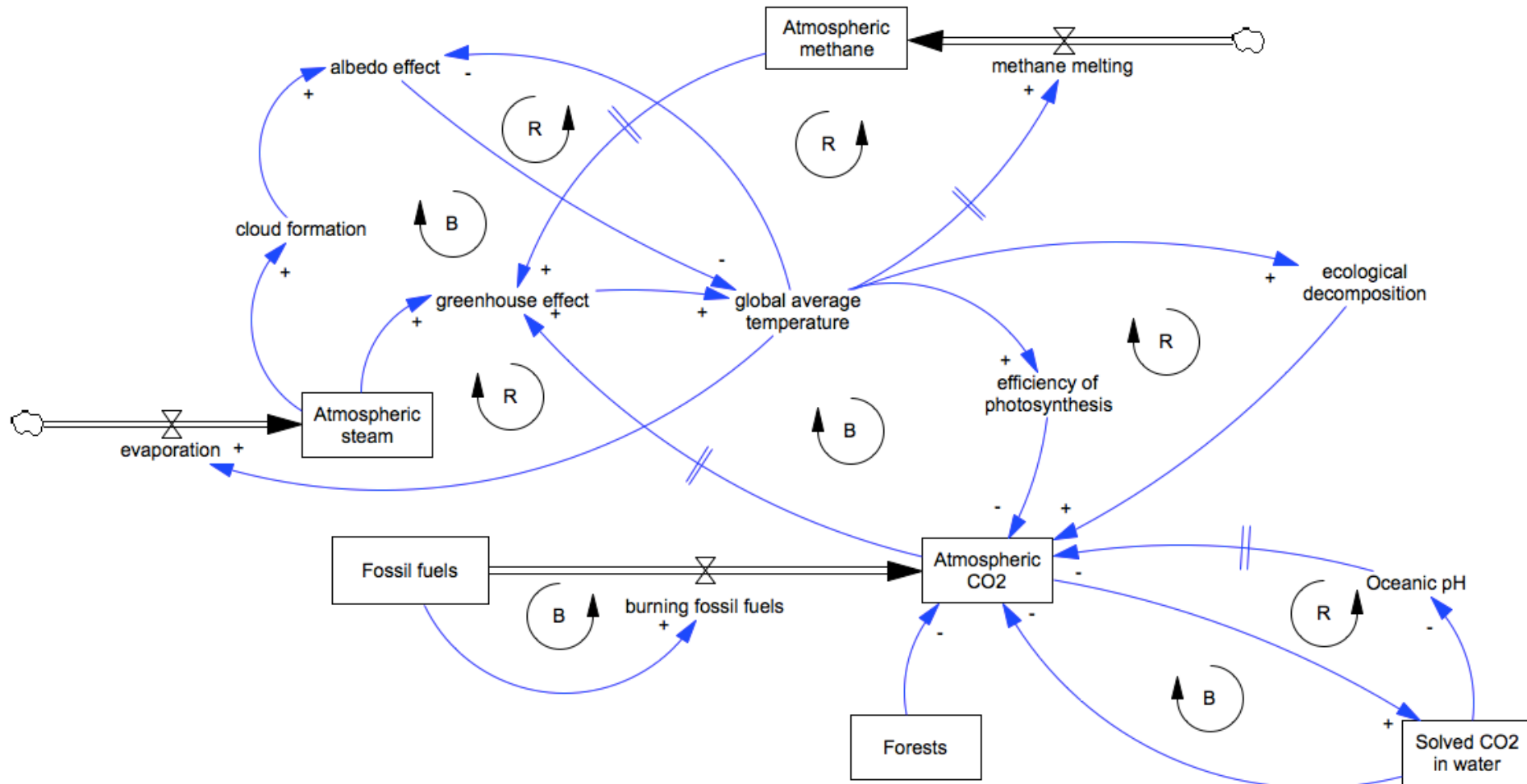
Kritikus átmenetek

- Ha stabilizálni akarunk: negatív visszacsatolás
- Ha változtatni akarunk: pozitív visszacsatolás

Klíma-változás mint komplex rendszer

Alapelvek

1. A problémáknak van objektív hierarchiája
2. A változóknak van objektív hierarchiája
3. Léteznek különlegesen hatékony beavatkozási pontok

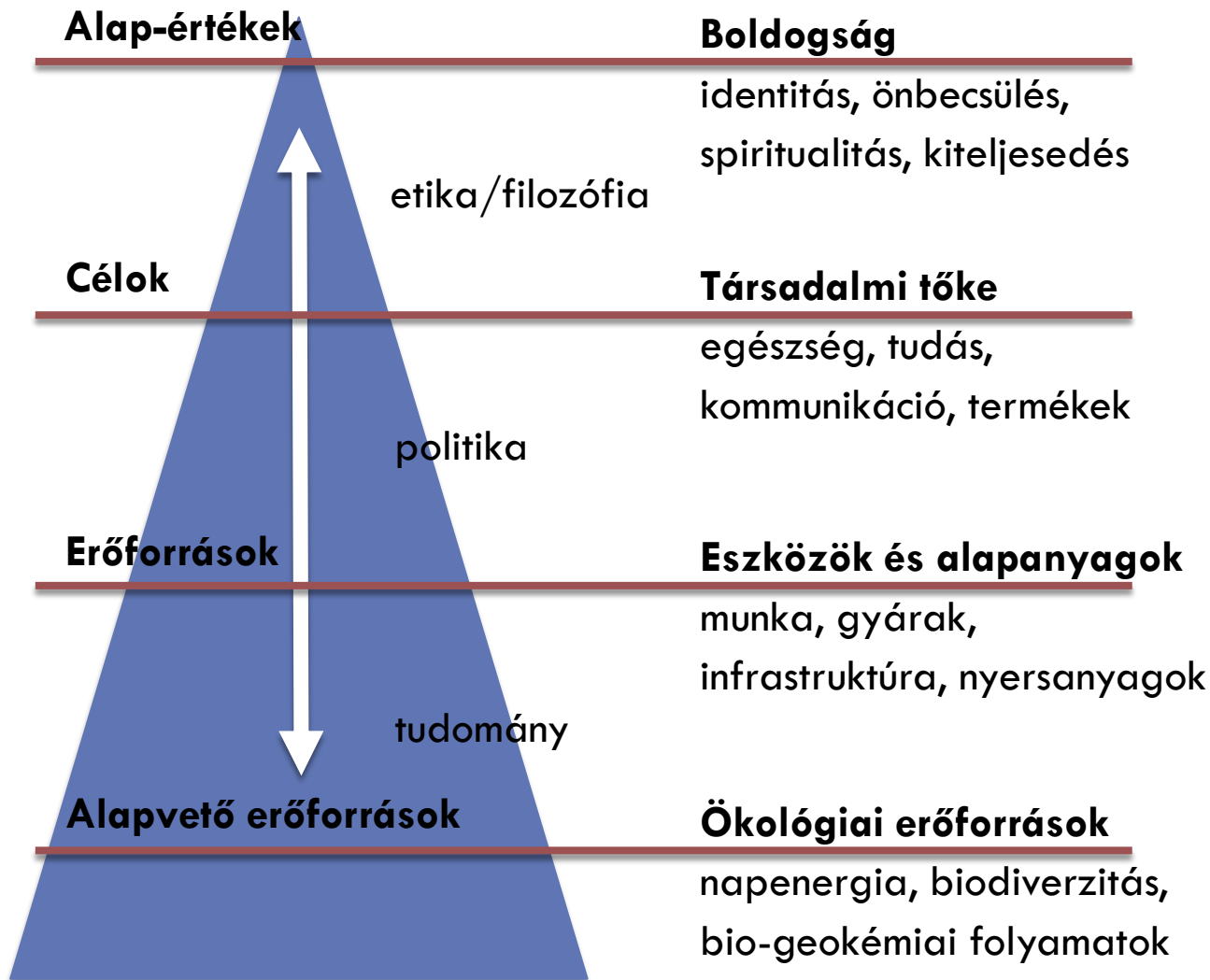
Fenntarthatósági célok...

- Sokféle célunk van egyszerre
  - Egyetlen szereplő sem hat a rendszer egészére (?)
  - Nagyon különböző politikai/kultúrális közegek
  - Globális fizikai/ökológiai egymásrataltság
-
- Mire törekedjünk ha **hatékony** fenntartható fejlődés célokat akarunk?

SDGk: hogy álljunk neki??

1. **Relevanciateszt:** rendezzük fontossági sorrendbe a (rész-) célokat Magyarország szempontjából!
2. **Rangsor a rendszerben:** keressünk „ajtó”, „lavina”, és „öngerjesztő” alrendszereket!

a problémák hierarchiája

A négy tőkefajta hierarchiája

Built

Capital

FA7 Energy
FA8 Economic growth
FA9 Industrialization
FA10 Infrastructure
FA13 Sustainable cities and human settlements
FA14 Sustainable consumption and production

Human

Capital

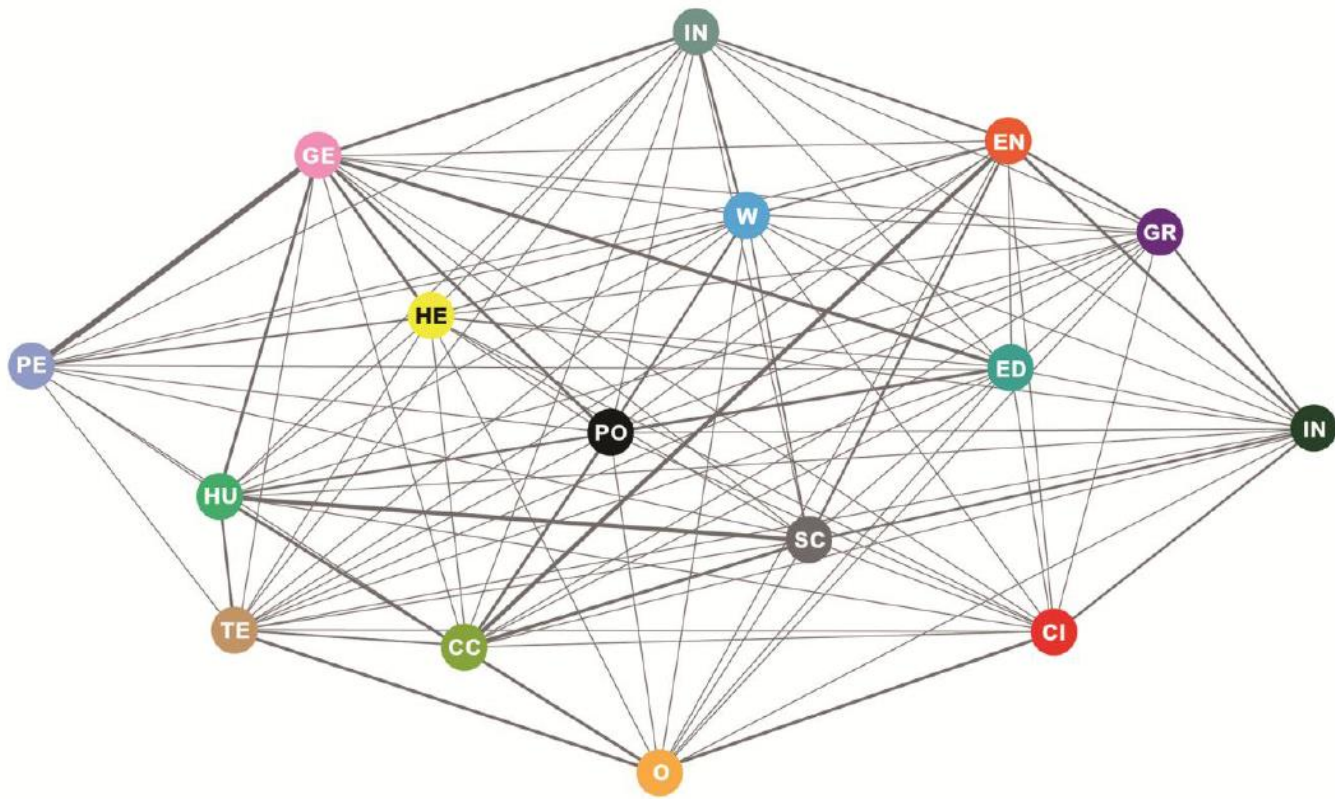
FA 1 Poverty eradication
FA2 Food security and nutrition
FA 3 Health and population dynamics
FA4 Education
FA11 Employment and decent work for all

Social Capital

FA5 Gender equality
FA12 Promoting equality
FA 19 Peaceful and non-violent societies, rule of law, and capable institutions

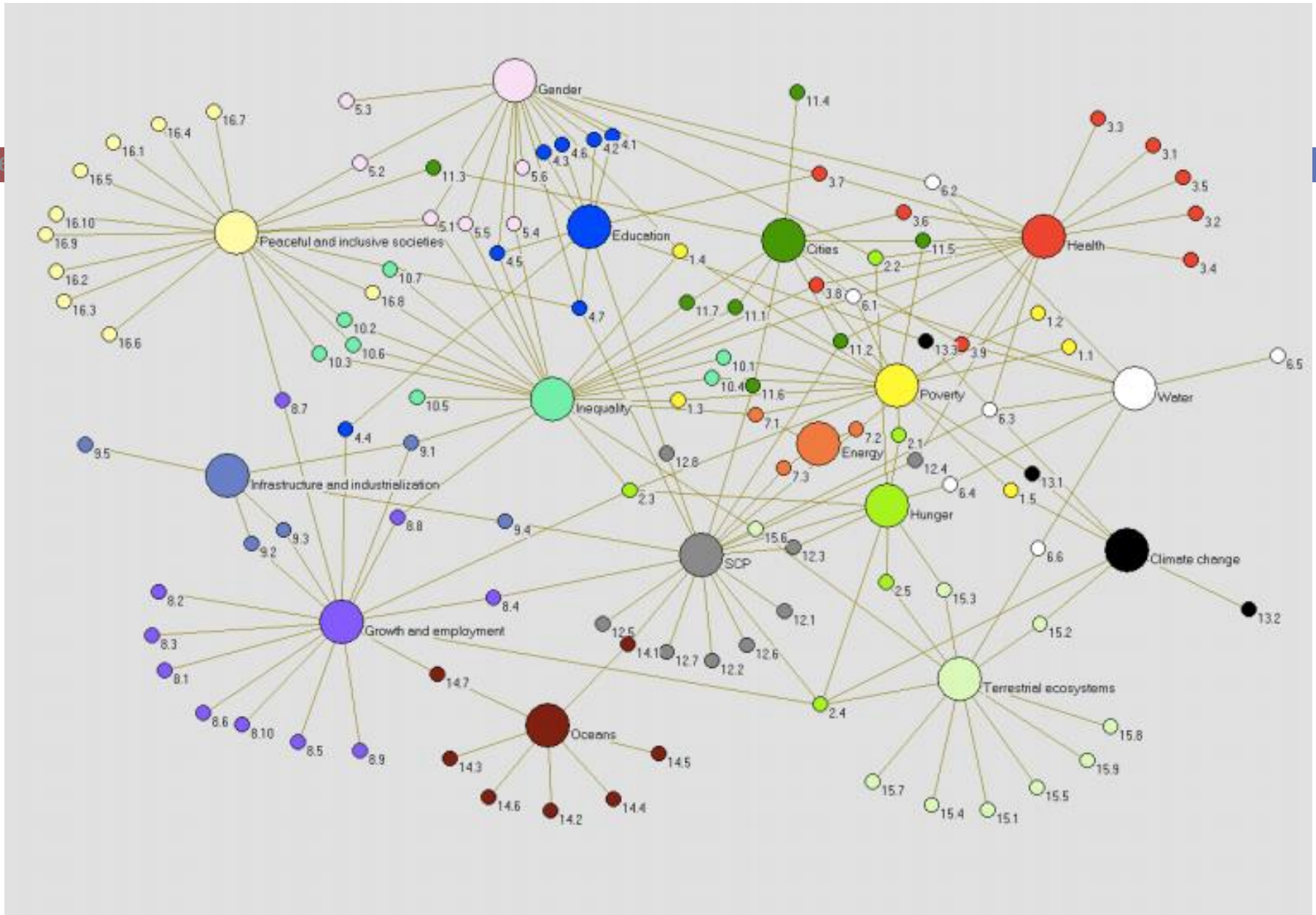
Natural Capital

FA6 water and sanitation
FA15 Climate
FA16 Marine resources and seas
FA17 Ecosystem and biodiversity

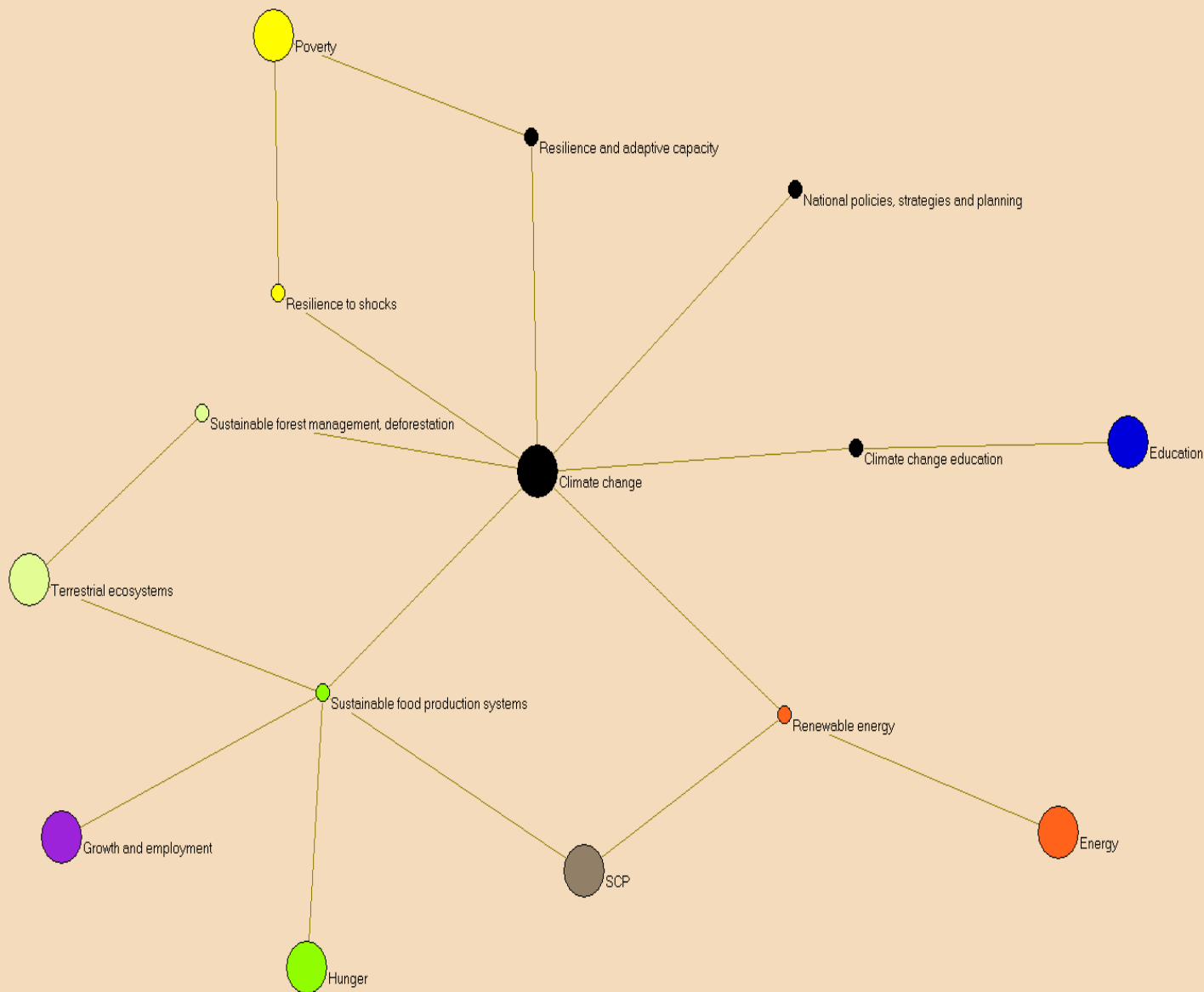
CI	CITIES	IN	INEQUALITY
CC	CLIMATE CHANGE	IN	INFRASTRUCTURE & INDUSTRY
ED	EDUCATION	O	OCEANS
EN	ENERGY	PE	PEACEFUL & INCLUSIVE SOCIETIES
GE	GENDER	PO	POVERTY
GR	GROWTH & EMPLOYMENT	SC	SCP
HE	HEALTH	TE	TERRESTRIAL ECOSYSTEMS
HU	HUNGER	W	WATER

Source: elaborated in GSDR 2015 based on ICSU report.

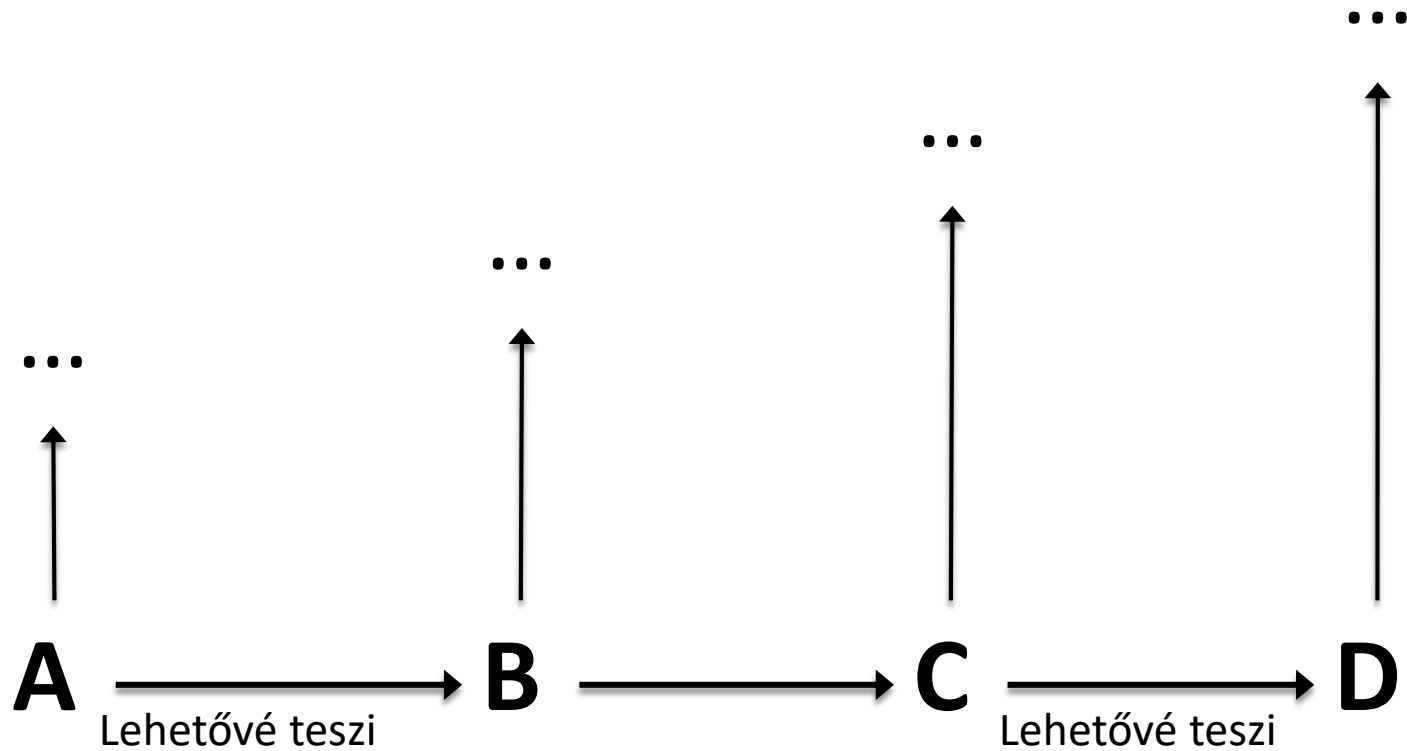

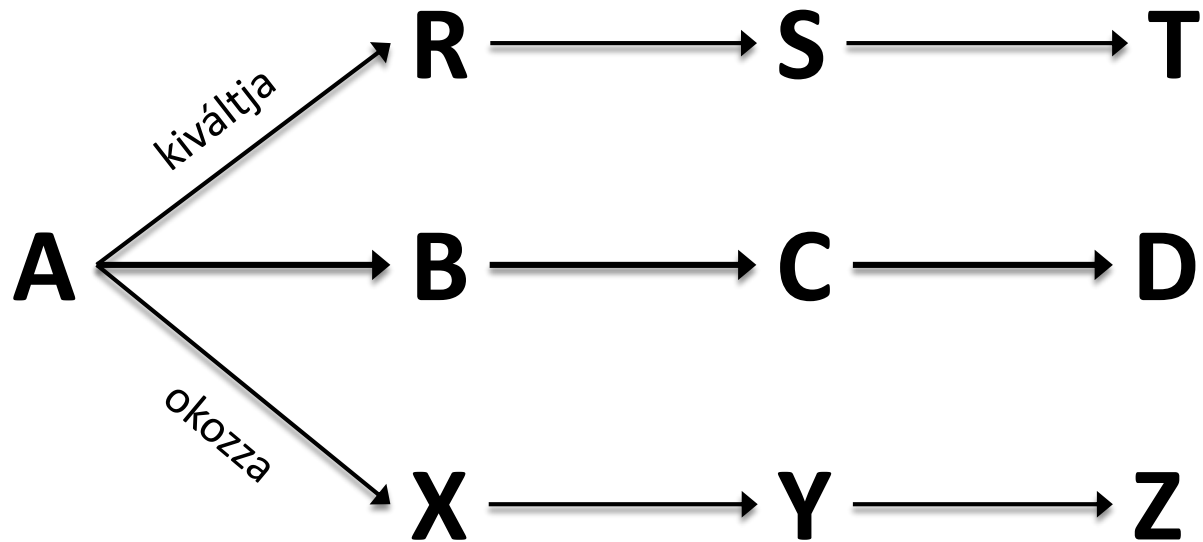
A13. Cél: az éghajlatváltozás főbb kapcsolódásai

1. szükséges feltétel („ajtó”)

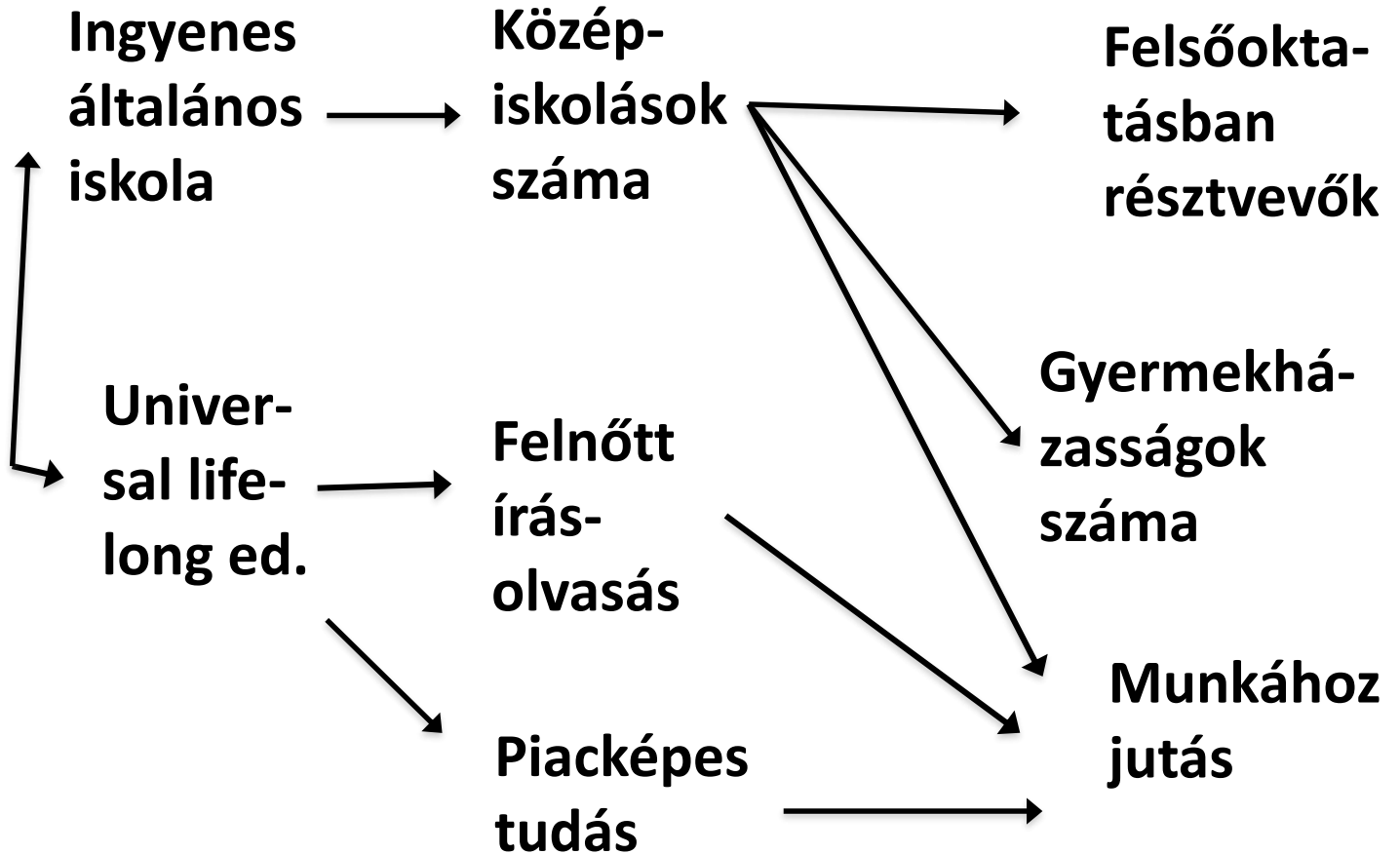

2. többszörös következmény („lavina”)

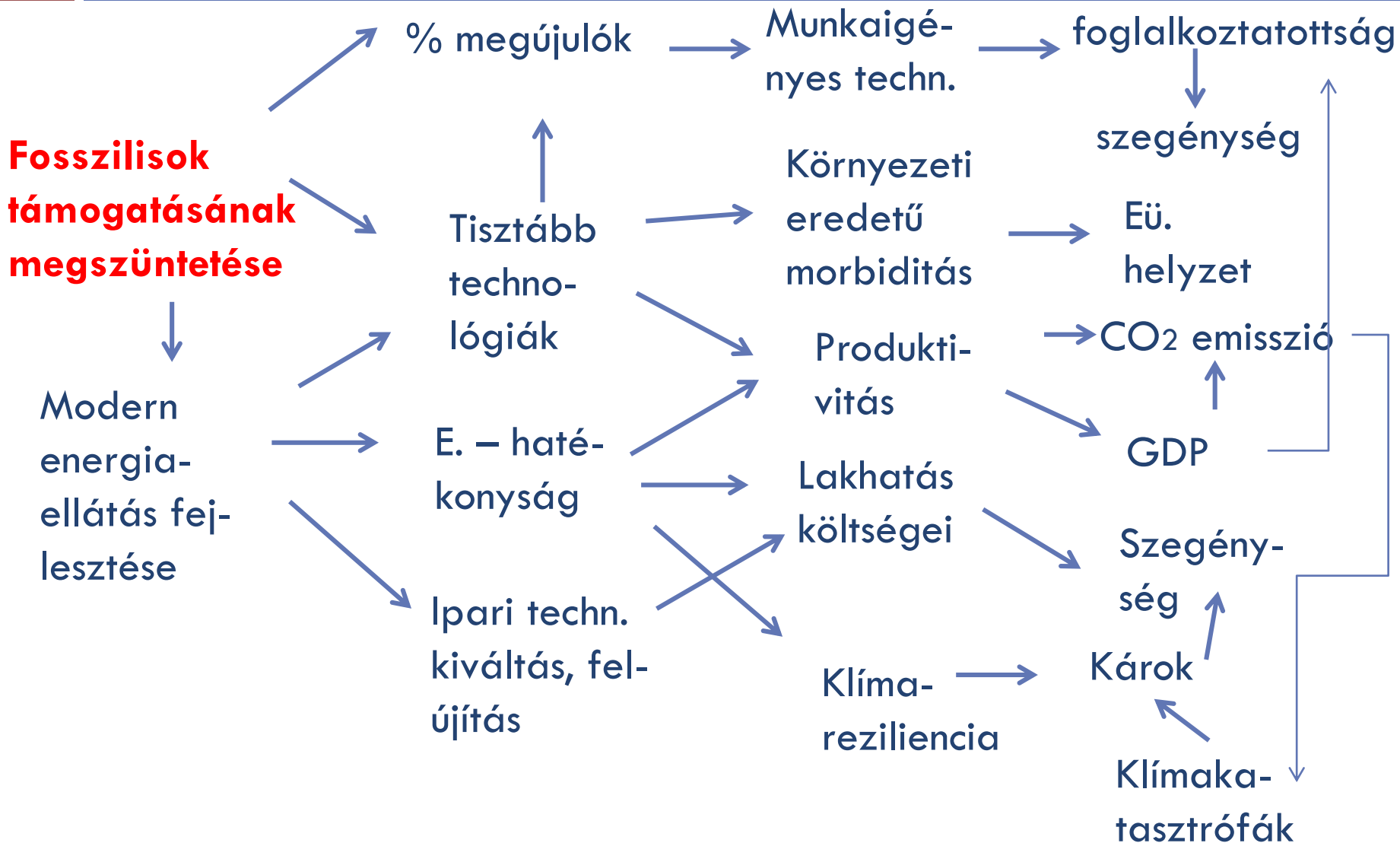

„Lavina”: oktatás

Egyenlő hozzáférés az oktatáshoz

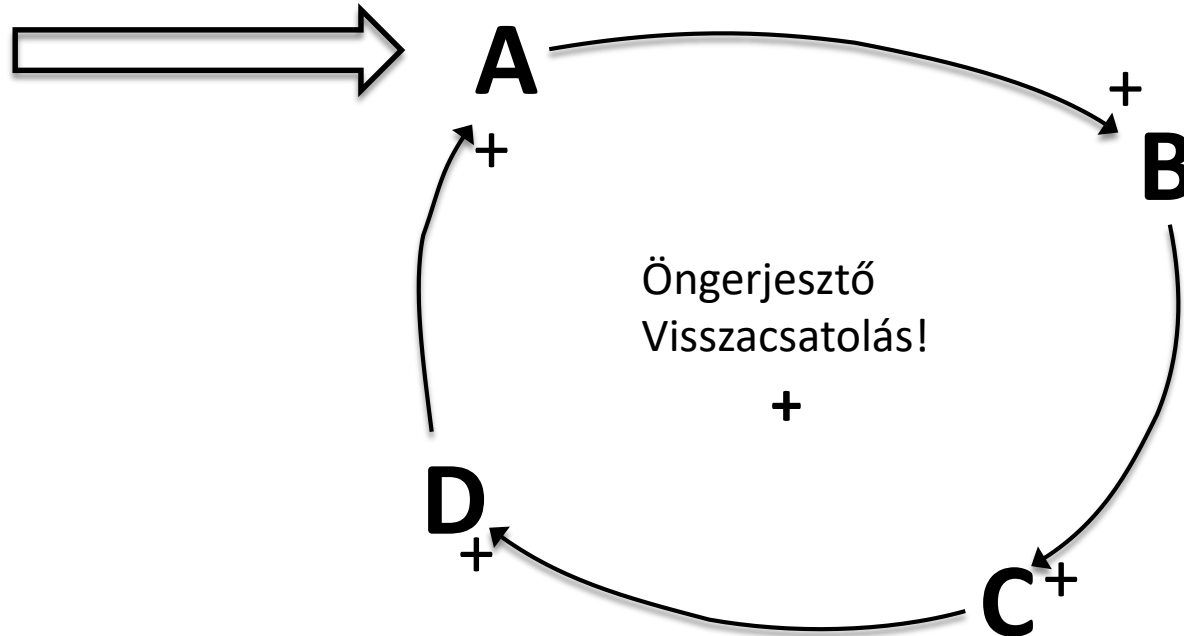
„Lavina” az energiapolitikában

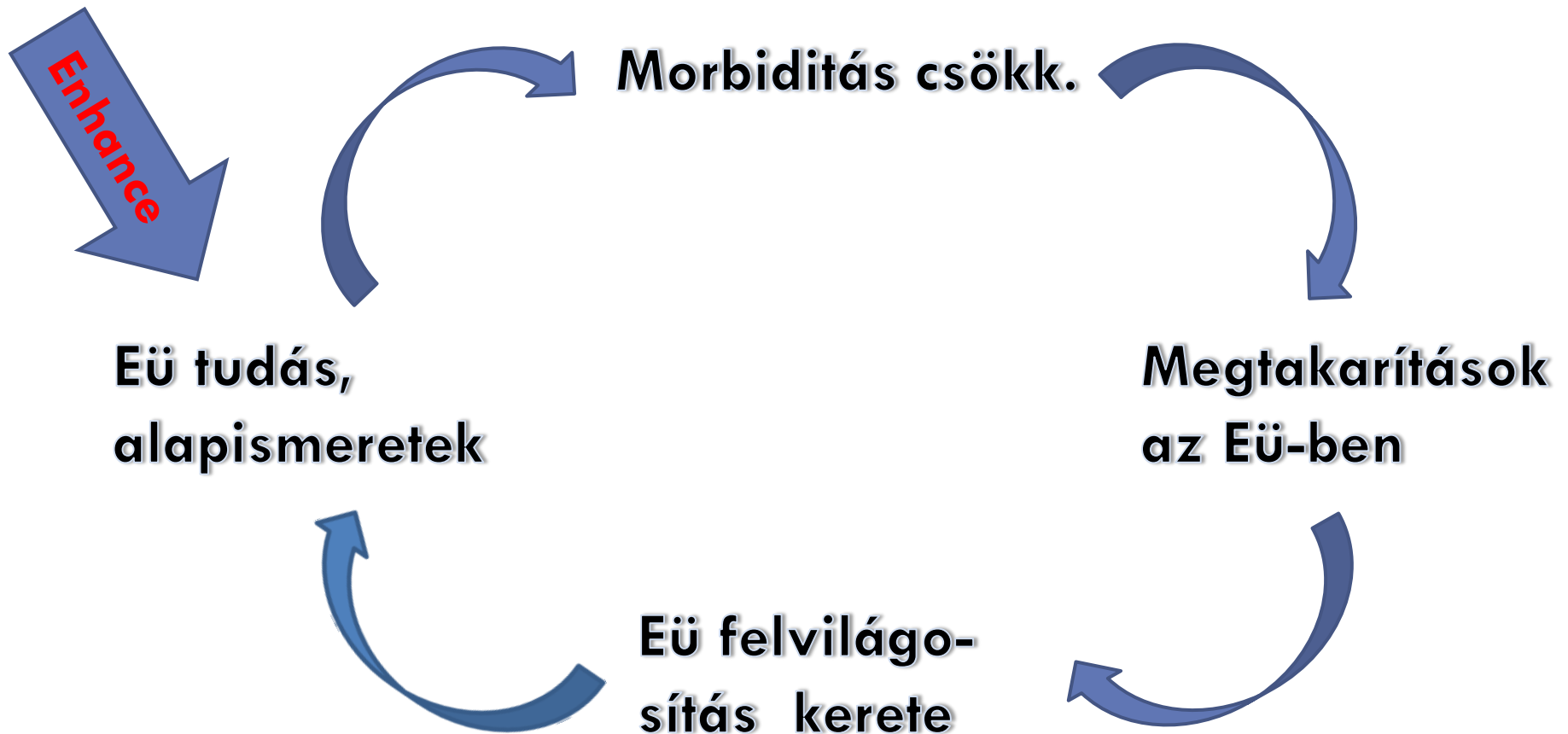
Fosszilis energiahordozók támogatása

3. pozitív visszacsatolás („öngerjesztő”)

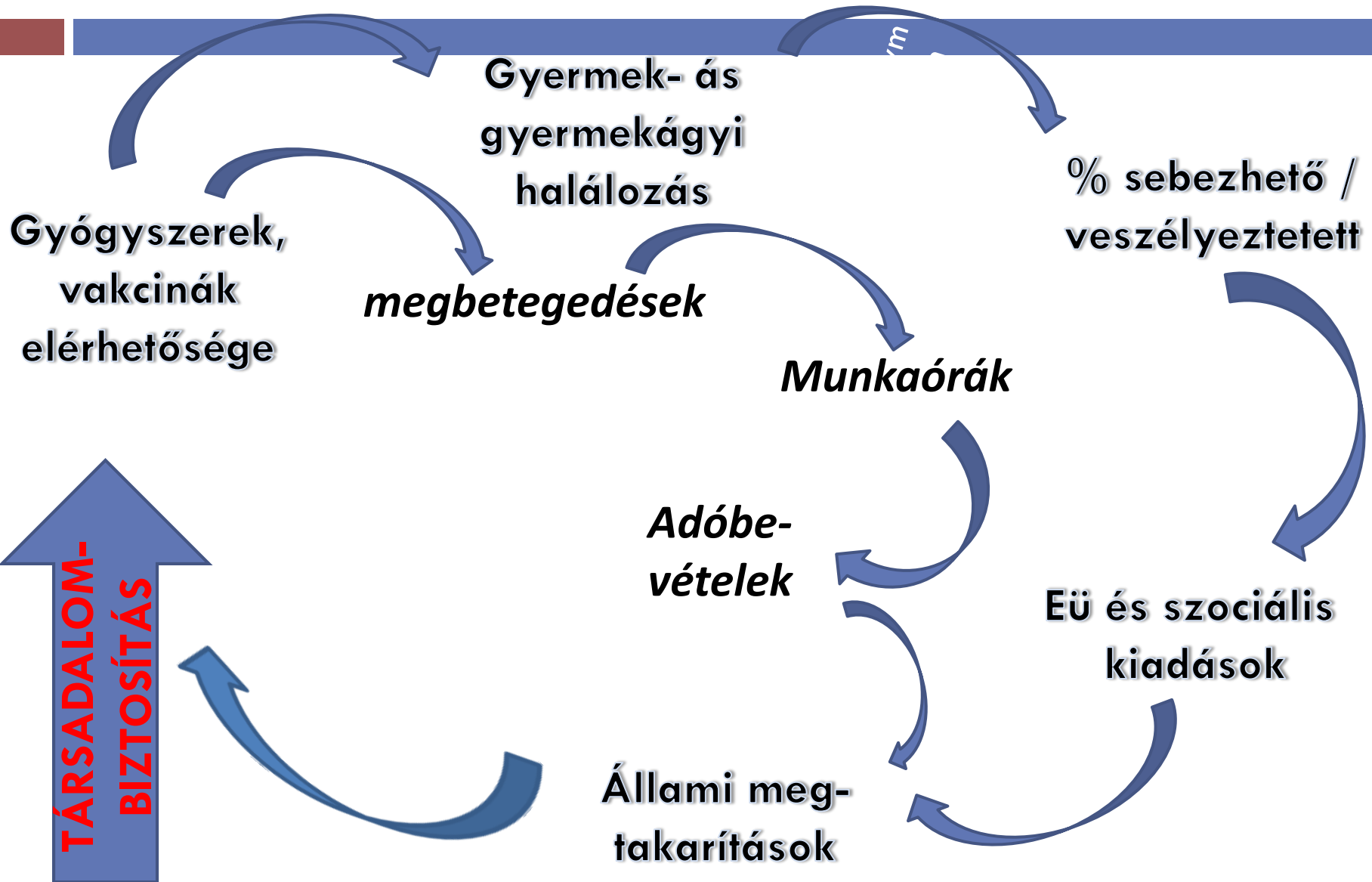

„Angyali kör” az egészségügyben

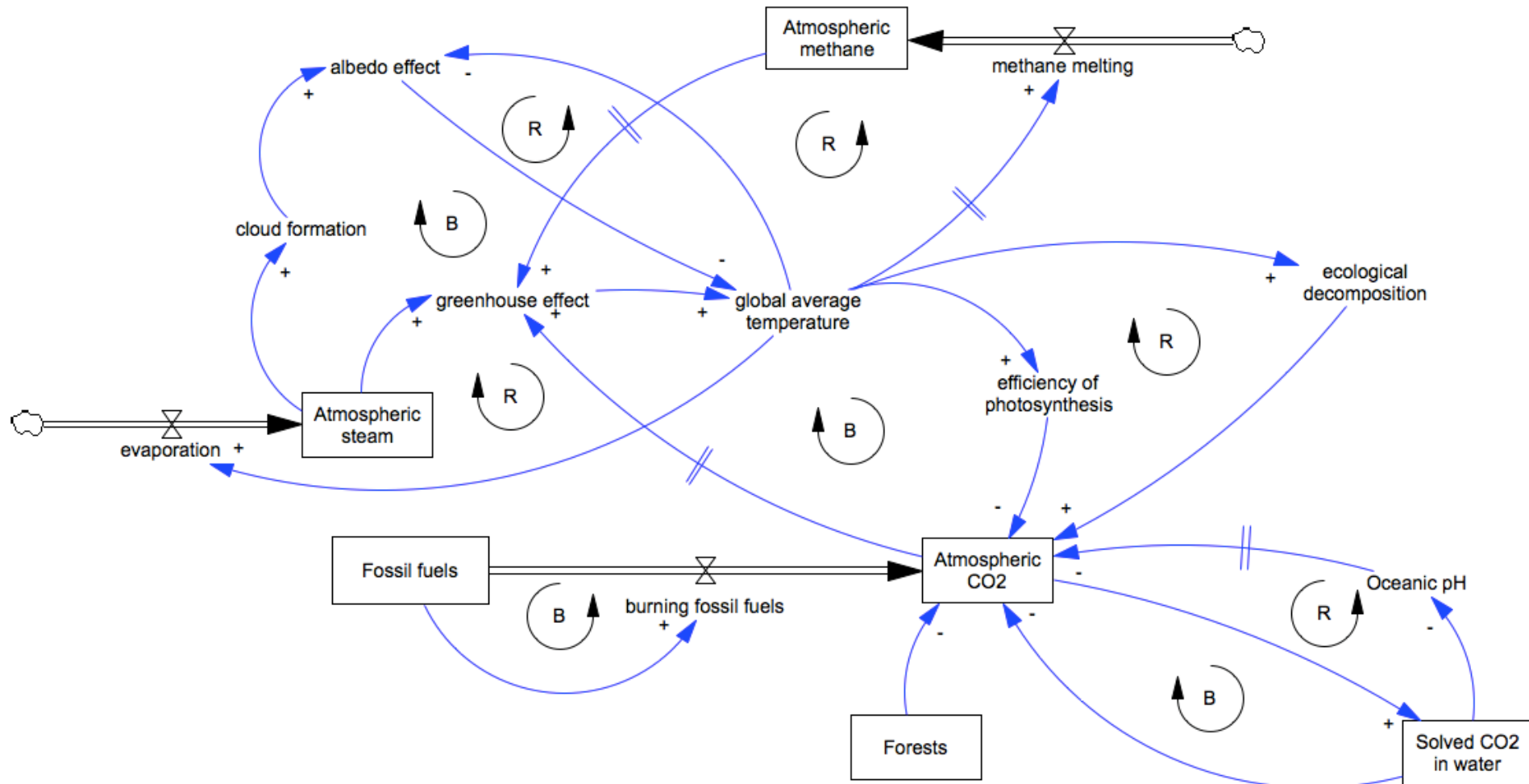

„Angyali kör” az egészségügyben

A klímaváltozás néhány visszacsatolása

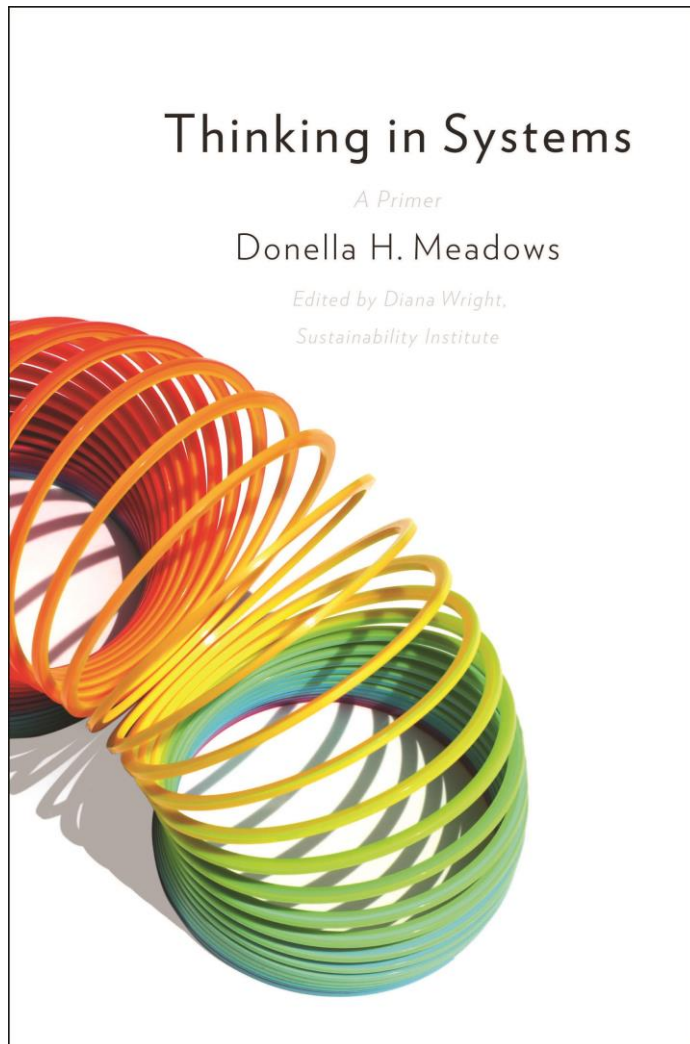
Beavatkozási pontok

- Paraméterek, számok
- Pufferek
- Anyag-áramlás struktúrája
- Késleltetések
- Negatív visszacsatolások
- Pozitív visszacsatolások
- Információ áramlás
- Szabályok
- Teljes struktúra módosítása
- Célok
- “Mindset”
- Paradigmaváltás

Köszönöm a figyelmet!

Ajánlott irodalom

Donella Meadows:

- Thinking in Systems
- Leverage Points: places to intervene in a system

Feladat:

1. Helyezze el a (rész-)célokat a megadott probléma-hierarchiában!
2. Rendelje a (rész-)célokat a megadott beavatkozási pontokhoz!
3. Rendezze fontossági sorrendbe a (rész-)célokat Magyarország szempontjából!
4. Keressen „ajtó”, „lavina”, és „öngerjesztő” alrendszereket!